

## VIOLENȚA DE GEN. STRUCTURA RELAȚIEI PATOLOGICE

*Svetlana Gonța, studentă, ciclul licență,  
Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău*  
*Tatiana Roșca, asistent universitar, drd.,  
Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău*

## GENDER VIOLENCE. THE STRUCTURE OF THE PATHOLOGICAL RELATIONSHIP

*Svetlana Gonța, stud.,  
Free International University of Moldova, Chișinău  
arsenesveta@mail.ru*  
*Tatiana Roșca, PhD student, Asst. Prof.,  
Free International University of Moldova, Chișinău*  
**ORCID: 000-0003-4318-6610**  
*tatianarosca37@gmail.com*

**CZU: 305:316.36**

**DOI: 10.46727/c.v1.24-25-03-2023.p91-100**

**Abstract.** The daily news, being more and more numerous, undoubtedly reveals the fact that the family is not always a „safe place”, where you can find care, protection, support, comfort and emotional warmth, but, on the contrary, it could prove being a dangerous environment full of tension and violence and in some cases even becoming the scene of serious crimes. The work focuses on the violence that takes place inside the family walls and takes place outside any type of social control and public security, representing the abusive behavior of one or both partners, in an intimate couple relationship. This takes many forms, such as: mistreatment, sexual abuse, physical aggression, threats of aggression, intimidation, control, harassment, psychological violence, neglect, deprivation of economic means. In this context, we tend to mention that violence against women is a transcultural phenomenon, present in all geographical locations (small or big cities), social strata and different ethnic groups, and it is universally spread in all cultures of developed and developing countries.

**Keywords:** violence, abuse, couple, codependency, affective dependency, freedom.

### Introducere

Conform Declarației Națiunilor Unite pentru eliminarea violenței, violența pe bază de gen împotriva femeilor este ansamblul de violențe exercitate asupra femeilor în toate etapele vieții lor, în orice context privat sau public, efectuat de oameni cunoscuți, necunoscuți sau de instituții, care provoacă vătămare/suferință fizică, sexuală sau psihologică [după 5].

Convenția de la Istanbul din anul 2011 este primul instrument internațional obligatoriu din punct de vedere juridic cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor, precum și combaterea violenței domestice. Elementul principal este de a recunoaște că violența împotriva femeilor este o formă de *încălcare a drepturilor omului* și de discriminare. Convenția prevede, de asemenea, protecția copiilor martori ai violenței domestice și impune, printre altele, incriminarea mutilării genetice feminine.

Potrivit cercetătoarei E. Reale, violența de gen nu depinde de devianțele sociale, nu poate fi justificată prin prezența unei patologii și nu poate fi înțeleasă ca un „conflict de cuplu” clasic, ci, în esență, ca fenomen legat de inegalitatea puterii pentru care violența devine o modalitate al omului să stabilească „relații ierarhice și de dominație” [5, p. 89-124]. Cercetătoarea ne amintește că prima reformă a legii privind familia datează din anul 1975, iar până la acea dată așa-numitul „pater familias” avea voie să lovească soția, precum și copiii lui în scopuri

„educative”, iar așa-numita „crimă de onoare” s-a soldat cu pedepse ușoare. Abia în anul 1996, sistemul juridic global a recunoscut violul ca infracțiune împotriva persoanei și nu împotriva moralității, așa cum era calificat. Adăugăm că legea divorțului datează din 1970, iar hărțuirea este considerată infracțiune doar din anul 2009. Totuși, din nefericire, statisticile furnizate despre maltratarea gravă a femeilor demonstrează că legea, oricât de necesară și utilă pare, nu a fost capabilă să aducă schimbări substanțiale în comportamentul uman.

Raportul lui Rashida Manjoo, raportor special al ONU pentru violența pe bază de gen, relatează că la nivel mondial 54% din cazurile de feminicid au ca făptuitor un partener sau fost partener și doar 4% din cazuri au un făptuitor necunoscut victimei [după 3]. Pe lângă aceasta, majoritatea cazurilor de violență nu sunt raportate, iar violența domestică nu este întotdeauna percepută ca crimă, fiindcă victimele sunt în mare parte dependente din punct de vedere economic de cei care exercită violența asupra lor, iar statul de multe ori nu oferă răspunsuri adecvate și suficiente.

### Rezultate și discuții

În anul 2002, OMS a realizat o clasificare a tipurilor de violență pe baza caracteristicilor pe care le poartă autorul faptei violente:

1. *violență autoprovocată*: comportamente suicidale și auto-abuzive (auto-mutilare etc.);
2. *violența interpersonală*: în familie, între parteneri și comunitate (violență între indivizi fără grad de rudenie);
3. *violența colectivă*: comportament violent comis de membrii unui grup împotriva membrilor altor grupuri, din motive politice, sociale și economice.

Violența pe bază de gen poate avea forme diferite în raport cu locurile unde se manifestă predominant:

- *violența domestică* se referă la relațiile private, de conviețuire între bărbați și femei;
- *violența socială* privește toate domeniile conviețuirii publice și, de asemenea, sfera de muncă;
- *violența culturală și ideologică*, care ține atât de domeniul public, cât și de cel privat [5, p. 89-124].

În acest studiu, vom examina violența domestică în toate formele ei de manifestare și ținem să menționăm că violența împotriva femeilor este un fenomen transcultural, prezent în toate locațiile geografice (orașe mici sau mari), păturile sociale și grupurile etnice diferite. Violența este răspândită universal în toate culturile țărilor dezvoltate și în curs de dezvoltare.

În cazul violenței domestice, toate formele de violență împotriva femeilor pot fi întâlnite în mod combinat:

- violența sexuală;
- violența fizică: loviturile cu pumnii, picioarele, palmele, arsurile, mușcăturile, scuipatul, târâitul, tragerea de haine/păr, sufocarea, lovirea cu arma sau obiecte, închiderea în casă/cameră, reținerea fizică, restricțiile puternice și controlul rigid al modului de îmbrăcare;
- violența verbală: insulte, amenințări, acuzații false, care tind să afecteze stima de sine, imaginea femeii, mediul său social și familia;
- violența materială: se manifestă asupra obiectelor și lucrurilor;
- violența psihologică: critica, ridiculizarea nevoilor, inclusiv a celor emoționale, intimidare, umilire, devalorizare, comentarii sarcastice, comportamente de control pasive/agresive, hărțuire, amenințări cu auto-vătămarea sau vătămarea altora, bătaia de joc, amenințări de vătămare împotriva oamenilor dragi, animalelor și lucrurilor, amenințări de a lua copiii, expresii exagerate de gelozie, presiuni psihologice (spălarea creierului și alte tipuri de manipulări psihologice), posesivitate exagerată, controlul asupra activităților zilnice;

- violența și abuzul socio-relațional: comportamente care tind să izoleze femeia de contextul socio-relațional și familial;
- violență și abuz economic, precum și cea privind munca;
- violență și maltratare asistată: este o formă de maltratare indirectă față de copiii/minori/adulți care sunt martori la violența fizică, verbală, psihologică, economică precum și la acte sexuale;
- hărțuirea: comportamentele care includ urmărirea, apeluri telefonice constante, amenințări la locul de muncă, la adresa membrilor familiei, hărțuirea stradală etc.

Termenul „violență domestică” este de obicei considerat un subsansamblu al violenței care există în familie, între soți.

Și deși toate formele de violență în familie sunt dăunătoare, violența domestică, înțeleasă ca violență comisă de un partener (violența partenerului intim), este cea mai răspândită și implică cele mai grave consecințe asupra sănătății și vieții atât a femeilor, cât și a copiilor.

Caracteristicile violenței domestice sunt [2, p. 45-66]:

- este săvârșită în cadrul unei relații de cuplu, în familie;
- este prezentă violența verbală și psihologică (devalorizare);
- este prezentă violența fizică, amenințările și impunerea relațiilor sexuale, obținute cu violență fizică sau cu șantaj psihologic sau material;
- violența sexuală se repetă în timp și tinde să devină cronică;
- este o experiență continuă de abuz fizic, psihologic și/sau sexual, care tinde să devină cronică;
- limitează semnificativ libertatea individuală a femeilor și accesibilitatea acestora la resurse;
- este deosebit de periculoasă atunci când femeia este izolată de sprijin (familie, prieteni, colegi de muncă);
- este greu recunoscută de femeia însăși și de contextul social că ceea ce se petrece este „violență”;
- creează grave probleme de sănătate mentală și fizică femeilor atât pe termen scurt, cât și pe termen lung;
- constituie un factor de risc pentru violența împotriva copiilor, direct și indirect (fizic, psihologic, sexual).

Cele mai cunoscute și frecvente forme de violență domestică sunt:

#### *Maltratarea*

În 1992, „Sindromul femeii bătute” a fost inclus în cadrul Tulburării de stres post-traumatic, pentru a fi utilizat în domeniul criminalistic de către avocații care apărau drepturile femeilor, care, în urma unui prelungit abuz în cadrul relației de cuplu, și-au ucis partenerul violent, pentru a întrerupe cercul de violență la care au fost supuse [1, p. 90]. Acest sindrom se încadrează în categoria „victimă în rol de apărare” sau „victimă în rol de criminal” și se caracterizează prin reacții intense de tip „atac-fugă”, ca răspuns la experiențele traumatice repetate, legate de acțiunile violente ale partenerului. În acest caz, uciderea partenerului ar trebui considerată ca o încercare finală și disperată de a pune capăt ciclului de violență fizică și psihologică la care a fost supusă sistematic femeia și care a încercat anterior să facă față în diferite moduri (negarea, minimizarea și raționalizarea violenței suferite sau amenințate). Prin urmare, fapta penală este încadrată drept consecință a unui proces în care s-a dezvoltat o condiție de „neputință învățată” și fiind comparată cu o reacție extremă de autoapărare.

În prezent, DSM-5 a inclus maltratarea printre *Problemele de maltratare și neglijență a adultului* și distinge trei categorii:

- *violența fizică exercitată de către soț sau partener*, care trezește frică semnificativă în partener prin împingere, palmuire, smulgerea părului, mușcare, lovirea cu piciorul, lovirea cu pumnul sau cu un obiect, arderea, otrăvirea, folosirea unei arme etc.;
- *violența sexuală a soțului sau partenerului*: acte sexuale forțate sau constrânse împotriva partenerului intim. Este posibil să fie implicată și violența fizică sau constrângerea psihologică pentru a obliga partenerul să se angajeze într-un act sexual împotriva voinței lui. Aceasta include acte sexuale cu un partener intim, care nu și-a dat consimțământul;
- *neglijarea soțului sau a partenerului*: orice act ofensiv și omisiv, inclusiv prin privarea partenerului, care este dependent de el, de îngrijirea de bază, care provoacă daune fizice sau psihologice pentru acesta din urmă. Această categorie este utilizată în contextul în care un partener este extrem de dependent de celălalt (incapabil să aibă grijă de sine, din cauza limitărilor fizice substanțiale, psihologice/intelectuale sau culturale);
- *abuzul psihologic asupra soțului sau partenerului*: acțiuni verbale sau simbolice ale unui partener, care provoacă un prejudiciu semnificativ celui alt. Acestea includ: cearta sau umilirea, interogarea, împiedicarea accesului la asistență medicală, impunerea de restricții nejustificate în accesarea resurselor economice, amenințarea cu bătăi sau cu violență sexuală, amenințarea că va răni victima sau va răni persoanele dragi victimei sau lucrurile la care ține victima, amenințarea că va limita libertatea de mișcare, că va izola victima de familie, prieteni sau de alt sprijin social, precum și manipularea victimei făcând-o să creadă că este ne bună.

#### *Scenariul abuzului*

Condiția în care trăiește victima abuzului domestic este una de stres constant, fiindcă aceasta trăiește cu frica constantă de a greși, de a spune sau de a face ceva care ar putea declanșa reacția violentă a abuzatorului. Ea se simte nesigură și neputincioasă în propria ei casă, este neliniștită pentru sine și pentru copiii săi, are probleme cu somnul și digestia. Înjurăturile, umilintele și amenințările, care preced sau însoțesc adesea violența fizică, afectează zi după zi stima de sine, fac victima să fie pasivă, incapabilă de a lua decizii, devine depresivă până la sinucidere. În general, după un prim episod de abuz, violența domestică urmează un model cu faze repetate, ceea ce duce la intensificarea violenței [1, p. 90].

Aceste tipuri de relații urmează un scenariu foarte specific care se repetă rigid, de fiecare dată în timp și care permite menținerea violenței în managementul relației, crescându-i treptat nivelul și severitatea. La început femeia este bătută sau abuzată de partenerul ei și în consecință ea ajunge la momentul în care să ia în considerare ipoteza unei separări.

După care urmează așa-numita „lună de miere” imediat ce a trecut atitudinea rece, capricioasă și distantă a partenerului care maltratează. Partenerul violent, temându-se de a suferi o despărțire de partener, își cere iertare și promite că nu se va mai întâmpla, dar, în realitate, încearcă să reaprindă în partenerul său acea simbioză iluzorie trăită în faza îndrăgostirii și își valorifică empatia pentru a-și înțelege nevoile și a le satisface într-un mod instrumental.

Victima care se află într-o situație de tensiune și suferință este dispusă să iasă din acea condiție stresantă și, prin urmare, acceptă să-l ierte, în speranța că episodul violent nu se va mai repeta niciodată în viitor. Ea nu realizează că, în schimb, iertarea ei va fi interpretată de partenerul violent ca un act de acceptare implicită a violenței.

Iertarea partenerului violent întărește credința făptuitorului în corectitudinea acțiunilor sale agresive și, prin urmare, se va simți din nou îndreptățit să le repete. De fapt, partenerul abuziv, după un timp, se simte împuternicit de situația precedentă și își va asuma dreptul de a repeta comportamentul abuziv, reactivând același ciclu de evenimente.

După actul violent, tensiunea începe să crească din nou și odată cu ea crește și frica. Victima este izolată de suportul social și emoțional, precum și de toate resursele care i-ar putea

permite să se despartă de el: respectul de sine, mândrie, carieră, bani, prieteni, familie. Atunci când partenerul este dependent și nu poate pune capăt relației, făptuitorul crește gravitatea din când în când a acțiunilor sale violente. Prin urmare, se construiește cercul vicios, care păstrează ciclul violenței [3, p. 23-78].

Atât violența fizică, cât și cea psihologică provoacă întotdeauna daune sănătății mentale a femeilor, pentru că:

- reduce semnificativ stima de sine, deteriorează imaginea de sine, induce sentimente de vinovăție, pentru că victima nu a putut gestiona relația, induce un sentiment de incapacitate de a nu fi știut să se opună și sentimente de inferioritate față de alte femei, care în schimb sunt respectate;
- dezvoltă o experiență de vulnerabilitate și slăbiciune, pentru că nu a putut să se apere;
- induce izolarea familială și socială;
- creează un teren favorabil pentru dezvoltarea tulburărilor mentale, în special a depresiei.

### *Hărțuirea*

Termenul anglo-saxon pentru hărțuire „*stalking*” se referă la acțiunile repetate de tip persecutor, întreprinse de partenerul violent, în special de fostul partener, prin intermediul comportamentului vexatoriu, cum ar fi: amenințările, urmărirea, actele dăunătoare continue, care produc persoanei care devine victimă un profund disconfort psihic și fizic și un sentiment constant de groază. Relația dintre hărțuitor și victimă se caracterizează prin aspectul „forțat” și „controlat”, întrucât hărțuitorul controlează viața de zi cu zi a victimei, inducându-i o stare continuă de alertă, cauzată de un sentiment de pericol. De obicei, femeile sunt mai expuse decât bărbații la hărțuire.

Legea privind infracțiunea contra libertății morale pedepsește cu închisoare de la șase luni la cinci ani pe oricine, care amenință sau hărțuiește, cu un comportament repetat, pe cineva, aduce victimei o stare severă de anxietate sau frică pentru siguranța proprie sau pentru siguranța unei rude apropiate sau a unei persoane legate de aceasta prin relație afectivă, în definitiv, forțază persoana să-și modifice obiceiurile de viață.

### *Gaslighting*

Printre tipurile de violență mai puțin cunoscute se numără „*gaslighting-ul*”, care este un tip subtil de violență psihologică, în care victima trece printr-o manipulare foarte inteligentă, care o face chiar să se îndoiască de ea însăși. Este un tip de violență foarte dificil de identificat, fiindcă agresorul se comportă într-un mod aparent amabil, gentil, disponibil și util.

Conform specialiștilor, sociopații folosesc frecvent tactici de *gaslighting*. Sociopații transgresează în mod constant legile și convențiile sociale și îi exploatează pe ceilalți. Aceștia sunt de obicei și mincinoși credibili, care neagă în mod constant orice faptă greșită. Unele victime ale sociopaților își pot pune la îndoială chiar propria percepție.

Termenul *gaslighting* este preluat dintr-o piesă de teatru din 1938, scrisă de Patrick Hamilton, unde se relatează despre un bărbat care își scoate din minți partenera, făcând ca obiectele să dispară, stingând luminile și apoi făcând-o să creadă că toate acele lucruri nu s-au întâmplat niciodată.

Astfel, agresorul și victima sunt aproape întotdeauna parteneri sau rude apropiate, iar motivul cel mai frecvent de *gaslighting* este infidelitatea, fiindcă partenerul infidel justifică minciunile legate de trădare, modificând inconsecvențele care ies din țesătura realității paralele pe care el a construit-o și a menținut-o.

*Gaslighting-ul* constă, de fapt, într-un proces de manipulare, care se realizează în diferite faze. Prima fază este cea de distorsionare a comunicării. Agresorul folosește influența pe care o are asupra victimei, pe baza relației afective care îi unește, acesta insinuând informații false

în mintea acesteia, îi pune la îndoială certitudinile și în felul acesta o induce, pas cu pas, în a se îndoii de sine, despre ceea ce crede, despre ceea ce percepe și despre ceea ce gândește.

În a doua fază, victima este neîncrezătoare, adică nu crede în ceea ce se întâmplă, dar este și dezorientată pentru că nici măcar nu crede în ceea ce agresorul încearcă să o facă să creadă. După care încearcă să se apere, păstrându-și integritatea mentală și căutând un dialog cu partenerul abuziv pentru a găsi o înțelegere, dar, în cele din urmă, victima devine convinsă că agresorul are dreptate, astfel încât să renunțe și să dezvolte un sentiment de nesiguranță, vulnerabilitate și dependență. Acesta este stadiul depresiei, unde violența psihologică atinge apogeul și devine cronică, deoarece victima începe să creadă cu adevărat versiunea realității propusă de făptuitor, mergând chiar până la momentul în care să-l idealizeze pe acesta din urmă.

### *Breadcrumbing*

Un alt tip de abuz psihologic puțin cunoscut, dar practicat (sau suferit) frecvent în relațiile romantice din vremurile noastre este „*breadcrumbing-ul*”. Acesta constă într-o formă „sadică” de manipulare psihologică, care nu se implementează doar în sfera afectiv-sentimentală, dar și în cea profesională.

În engleză termenul „*breadcrumbing*”, în contextul prezent, se referă la practica de a răspândi „semne de interes” față de o persoană, fără a fi cu adevărat interesat. Cei care adoptă acest tip de abuz psihologic sunt oamenii care au nevoia de a cataliza atenția celorlalți asupra propriei persoane și de a colecta confirmări din partea altora pentru a le ridica stima de sine, fiind în realitate foarte scăzută. Astfel, persoana care trimite „semnale de interes” false către o persoană, în realitate, nu are intenția de a fonda o relație serioasă, ci doar de a provoca sentimente de frustrare și suferință victimei [1, p. 90].

Plăcerea de a putea influența stările mentale ale celorlalți și sentimentul de a deține controlul asupra unei ființe umane hrănesc orgoliul acestor persoane care nu sunt sigure de ele și care nu sunt capabile să se implice personal într-un mod matur și echilibrat.

### *Violența asupra identității*

Violența asupra identității înseamnă a priva victima pentru totdeauna de propria sa identitate, a-i strica viața pentru totdeauna.

Daunele aduse feței unei persoane și corpului în întregime, arzându-le fața cu acid sau cu foc, sau desfigurând-o cu obiecte tăioase, înseamnă a distruge identitatea acesteia, astfel încât nimeni să nu mai poată vreodată să intre în relație cu ea.

Cea mai des în acest scop este folosită tactica *stropirii cu acid*, care constă în utilizarea acidului sulfuric de către agresor, pentru a desfigura fața și corpul partenerului, care a îndrăznit să spună „nu” sau care dorește separarea. Acest tip de violență provoacă răni psihologice și fizice deosebit de profunde pentru sănătatea psihofizică viitoare a victimei.

### *Femicidul*

Femicidul este adesea considerat ca fiind sfârșitul unei escaladări de violență și/sau hărțuire cu caracter fizic. Datele statistice indică o frecvență ridicată a abuzurilor anterioare.

În general, există contexte familiale cu un risc ridicat de evaluare dramatică a situației deja existente:

- conflicte familiale frecvente și continue, caracterizate prin amânări, evitări, amenințări, intoleranță, abuz fizic și psihologic;
- abandon real sau temut;
- lipsa de norme;
- substratul subcultural violent și precaritatea mediului de existență;
- tulburări psihopatologice.

*Factori de risc*

Specialiștii ce au cercetat violența în cuplu afirmă că violența în relații nu este determinată de o singură cauză, ci de o serie de elemente care interacționează între ele la diferite niveluri.

*Factorii individuali*

- *tabloul psihopatologic și personalitatea*

Probleme psihopatologice particulare, cum ar fi tulburările de personalitate antisocială, borderline, narcisistă etc., pot duce la construirea unor relații de dependență patologică, în care se acționează adesea conform unei dinamici disfuncționale și violente;

- *experiența de violență suferită în copilărie ca victimă sau martor*

Mai multe studii sunt de acord cu faptul că există o corelație semnificativă între bărbații care au fost victime sau martori la violență în copilărie, în special în contextul familial sau social și frecvența în a adopta un comportament agresiv și violent față de partenerul lor;

- *situațiile stresante și abilitățile slabe de gestionare a stresului*

Cercetările arată o corelație între violență și factorii de stres, cum ar fi șomajul, supra-solicitarea etc.;

- *alcoolismul și consumul de droguri*

Femeile care se află într-un cuplu cu bărbații care consumă substanțe psihotrope și, în special, alcool sunt expuse riscului de violență din partea partenerului lor, chiar dacă utilizarea acestor substanțe este adesea folosită de bărbat pentru a-și justifica comportamentul violent. Chiar și acest factor nu poate fi considerat ca fiind singura cauză a violenței, ci ca un element care declanșează un răspuns violent în cadrul unei relații unde există deja alte elemente de risc.

*Factori socio-demografici, socio-economici și socio-culturali*

Sunt deosebit de relevanți factorii precum o diferență de vârstă semnificativă între bărbatul și femeia care au întemeiat cuplul, vârsta tânără a femeii, prezența copiilor, șomajul unui partener și un venit familial scăzut. Din punct de vedere statistic, violența este mult mai frecventă în cuplurile cu parteneri de diferite naționalități.

*Factori legați de structura relațională a nucleului familial*

- Un cuplu cu puțină deschidere către ceilalți, fără activități sociale și ludice în afara casei, nu beneficiază de niciun fel de confruntare cu lumea exterioară, prin urmare, nu numai că nu are posibilitatea de a se reînnoi, dar asigură și posibilitatea de a continua să repete tiparele comportamentale violente dezvoltate în interior, deoarece nu sunt nici identificate, nici denunțate de prieteni sau de rude.
- Când sprijinul reciproc nu este prezent în cuplu, conflictul este la ordinea de zi, deoarece fiecare partener va interpreta lipsa de disponibilitate a celuilalt ca o lipsă de afecțiune.

Factorii care indică lipsa de sprijin în cuplu sunt:

- gestionarea neprietenoasă a banilor;
- atitudine critică neconstructivă din partea partenerului;
- durata relației.
- Într-o gospodărie în care „puterea” privind funcțiile și sarcinile gospodărești nu este distribuită în mod democratic, iar repartizarea puterii de decizie este întotdeauna atribuită doar unei persoane cu puține posibilități de schimb, există riscul violenței. Această rigiditate în sistemul de distribuție a rolurilor și a puterii creează conflicte antagoniste, care dau naștere cu ușurință la reacții deosebit de violente.

Factorii asimetriei relaționale se referă la:

- împărțirea muncii casnice;
- gradul de satisfacție a partenerului în ceea ce privește împărțirea angajamentelor și a sarcinilor casnice;
- gradul de influență asupra deciziilor semnificative ale partenerilor;
- gradul de control suferit de unul dintre parteneri din partea celuilalt partener.
- Sistemul familial în care femeia joacă un rol de supunere în fața partenerului său și își vede figura feminină devalorizată, mai ales în sfera socială, ridică probabilitatea reacțiilor violente nu numai între parteneri, ci și asupra copiilor.

Factorii mentalității patriarhale în cuplu sunt:

- viziunea patriarhală tradiționalistă asupra cuplurilor și femeilor;
- viziunea valorizată a femeii;
- agresivitatea față de copii [4, p. 11-59].

#### *Consecințele violenței domestice*

Femeile care sunt victime ale violenței domestice au nevoie de mult mai multe intervenții de îngrijire a sănătății decât femeile care nu trec prin așa ceva.

Femeia care a suferit de violență este adesea nevoită să meargă la urgență pentru că a fost rănită sau arsă, are vânătăi, fracturi, leziuni, a luat boli venerice de la partener și trebuie să facă avort, ca urmare a agresiunii fizice violente.

Cele mai frecvente și cele mai grave consecințe psihologice pe care femeile le dezvoltă ca urmare a abuzului în cadrul cuplului este tulburarea de stres posttraumatic (PTSD), care poate lua forma unui sindrom posttraumatic complex.

Traumatismele craniene pot provoca, de asemenea, afectarea funcțiilor cognitive, ca urmare a loviturilor suferite, provocând la femei tulburări ale atenției și memoriei și o încetinire ideo-motorie. Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, efectele violenței domestice sunt de mai multe tipuri:

- sindromul durerii cronice (fibromialgie);
- pubalgia;
- leziuni abdominale;
- fracturi;
- vânătăi și alte semne de lovituri;
- tulburări gastrointestinale;
- bolile cu transmitere sexuală.

*Totuși, ce ține un cuplu violent împreună, în ciuda disconfortului simțit de parteneri?*

#### *Dependența afectivă*

Dependența afectivă se încadrează în categoria mai largă a noilor dependențe, unde obiectul dependenței este reprezentat de comportamente sau activități care reprezintă o parte integrantă a vieții de zi cu zi. La unele persoane, un astfel de comportament poate căpăta caracteristici patologice până la punctul de a invalida însăși existența subiectului și sistemul său de relații, provocând astfel consecințe foarte grave. Când iubim obsesiv, acest lucru duce la o suferință continuă, iar când obsesia este constantă în acțiunea și trăirea relației, ne aflăm în situația de a fi „dependenți afectivi”. Cu alte cuvinte, dependența afectivă este o trăsătură patologică care afectează sentimentele unei persoane și mai exact o patologie care perturbă fluxul natural al comportamentului iubitor.

#### *Tipurile de dependență afectivă*

În literatura de specialitate pot fi identificate diferite tipuri de dependență afectivă, printre care:

- *dependentul afectiv obsesiv*



Persoana nu poate renunța la un partener și nu-l poate lăsa să plece, chiar dacă acesta din urmă este indisponibil emoțional sau sexual, are frică de angajament, este incapabil să comunice, lipsit de iubire, distant, abuziv, dictatorial, egocentric, egoist, dependent de ceva din afara relației (hobby-uri, droguri, alcool, sex, o altă persoană, jocuri de noroc, cumpărături compulsive etc.);

- *dependentul afectiv codependent*

Acesta este un profil deosebit de comun. Este adesea caracterizat de un nivel scăzut de stimă de sine și nesiguranță, care determină o persoană să rămână atașată de partenerul său, manifestând un comportament codependent. Este o persoană permisivă, care are grijă de partenerul său într-o manieră totalitară, având tendința de a exercita un control pasiv-agresiv asupra celuilalt;

- *dependentul de relații*

Acest profil nu mai este îndrăgostit de partenerul său, ci este incapabil să-l lase să plece, să renunțe la el. Chiar dacă partenerul este agresiv, dependentul de relații este incapabil să renunțe la relație în principal din teama de a fi singur. Ceea ce simte această persoană poate fi descris ca: „Te urăsc, dar nu mă părăsi”;

- *narcisistul dependent de relații*

Narcisistul dependent de relații este concentrat pe a domina, seduce și manipula partenerul. El nu este pregătit să tolereze un disconfort considerabil, iar stima de sine scăzută este mascată de grandoarea sa. În plus, în loc să fie obsedat de această relație, el pare detașat și indiferent. El nu pare a fi deloc dependent de emoții. Rareori se poate observa dependența sa, dar dacă partenerul încearcă să îl părăsească, atunci el nu va mai fi indiferent, dimpotrivă, va intra într-o stare de panică și va folosi orice mijloc, pe care îl are la dispoziție pentru a prelungi relația, inclusiv folosirea violenței;

- *dependentul romantic*

El experimentează dependența cu mai mulți parteneri și este adesea confundat cu dependenței de sex. Spre deosebire de dependenței de sex, dependentul romantic menține o legătură, într-un fel, de tip afectiv cu fiecare partener, chiar dacă aceste relații sunt pasagere. Deși dependenței romantice se leagă în grade diferite cu diferiți parteneri, intenția lor nu este de a se angaja serios și profund cu niciunul dintre ei;

- *dependentul afectiv ambivalent*

Dependentul afectiv ambivalent suferă de o tulburare de personalitate evitantă. El/ea nu are probleme deosebite în a renunța la un partener, ci mai degrabă are multe probleme în a menține relația. El tânjește cu disperare după iubire și după intimitate, dar în același timp relația în sine îl îngrozește. Acest tip de dependență emoțională se împarte în mai multe subcategorii:

- *torch bearers*: sunt obsedați de oamenii care nu sunt disponibili. Acest lucru se poate întâmpla fără ca ei să efectueze vreo acțiune (suferință în tăcere) sau prin căutarea contactului cu persoana iubită. Acest tip de dependență se hrănește cu fantezii și iluzii. Este cunoscută și sub numele de „dragoste neîmpărtășită”;
- *sabotorii*: distrug relațiile atunci când încep să devină serioase sau ori de câte ori este percepută teama de intimitate. Acest lucru se poate întâmpla în orice moment, înainte sau după actul sexual, după ce s-a manifestat teama de angajament;
- *seducătorii respingători*: caută o persoană atunci când doresc un raport sexual sau companie. Atunci când se simt speriați sau în pericol, încep să respingă compania, sexul, afecțiunea, tot ceea ce îi face să fie neliniștiți. Dacă părăsesc relația sunt doar sabotori, dacă continuă să repete tiparul disponibil/nedisponibil, atunci sunt seducători respingători.

### **Concluzii**

Violența pe bază de gen reprezintă o problemă majoră de sănătate publică, precum și o încălcare a drepturilor omului. Violența are efecte negative pe termen scurt și lung asupra sănătății fizice, mentale, sexuale și reproductive a victimei. Consecințele pot duce la izolare, incapacitatea de a munci, capacitatea limitată de a avea grijă de ea înșiși și de copiii ei. Copii, care sunt martori ai violenței, la rândul lor, pot suferi de tulburări emoționale și comportamentale. Prin urmare, efectele violenței de gen afectează bunăstarea întregii comunități.

### **BIBLIOGRAFIE**

1. BENJAMIN, J. Legami d'amore. I rapporti di potere nelle relazioni amorose. Torino: Einaudi, 1988, p. 90. ISBN-13:9788870114362.
2. DANNA, D. Genocidio. La violenza contro le donne nell'era globale. Milano: Franco Angeli, 2007, p. 45-66. EAN: 9788889490297.
3. HIROGOYEN, M. F. Sottomesse. La violenza sulle donne nella coppia. Milano: Mondadori, 2004, p. 23-78. ISBN: 978-88-7543-242-3.
4. MILONE, M. Donne spezzate. La violenza tra le mura domestiche, Roma: Curcio, 2009, p. 11-59. EAN: 9788895049540.
5. REALE, E. Maltrattamento e violenza sulle donne. Milano: Franco Angeli, 2011, p. 89-124. EAN: 9788856836479.